

“Covid-19” izraisītās pandēmijas dēļ veselības aprūpes nozare un medicīnas sistēma piedzīvo pēdējās desmitgadēs nepieredzētu pārslodzi.

IVETA ROZENTĀLE

Eiropas Parlamenta (EP) deputāte Inese Vaidere norāda, ka vīrusa pandēmija Eiropā ir izgaismojusi līdz šim vēl nepiedzīvota apmēra problēmas veselības jomā – slimnīcu gultu, ekipējuma un medicīnas darbinieku nopietnu trūkumu, tomēr valstis solidarizējās, savstarpēji sniedzot palīdzību. Arī Latvija palīdzējusi ar pilsonu repatriāciju un dezinfekcijas līdzekļu piegādi vīrusa plaši skarajām valstīm Itālijai un Spānijai.

Lai arī veselības aprūpe ir katras valsts pārzinā, tomēr globālās pandēmijas laikā norit dažādi atbalsta pasākumi, lai palīdzētu valstīm cīnīties ar “Covid-19” izraisītajām sekām arī veselības nozarē. ES galvenā prioritāte ir aizsargāt iedzīvotāju veselību, ierobežojot vīrusa izplatīšanos, garantējot medicīniskā aprīkojuma nodrošināšanu, kā arī veicinot pētījumu ārstēšanas metožu un vakcīnu izstrādi.

Inese Vaidere informē: “Lai vēl labāk nodrošinātu efektīvu un saskaņotu ES rīcību, Eiropas Parlamentā esam piešķirusi papildu finansējumu Eiropas Slimību profilakses un kontroles centram un aicinājuši palielināt tā lomu. Koordināciju Eiropas līmenī nodrošina arī “Covid-19” jautājumu konsultatīvā padome, kuras sastāvā ir septiņi epidemiologi un virologi. Viņi izstrādā zinātniski pamatotas norādes ES rīcībai.” Eiropas Parlamenta deputāte Dace Melbārde piebilst, ka Eiropas Slimību profilakses un kontroles centram (ECDC) papildu novirzītie 3,6 miljoni eiro nepieciešami ne tikai komunikācijas nodrošināšanai, bet arī lai uzlabotu ekspertīzes kapacitāti, jo no ECDC efektīvas darbības iegūst visas valstis. Latvijā šobrīd ļoti

Vīrusa ierobežošana un medicīnas sistēmas stiprināšana

● UZZIŅAI

Latvija tāpat kā kaimiņvalstis Lietuva un Igaunija ir to Eiropas Savienības (ES) valstu vidū, ko jaunais koronavīruss skāris samērā nelielā apjomā. Pēc Eiropas Slimību un profilakses kontroles centra datiem Latvijā uz 100 tūkstošiem iedzīvotāju 14 dienu kumulatīvo “Covid-19” gadījumu skaits ir 6,1. Salīdzinājumam: Zviedrijā - 74,7, Lielbritānijā – 65,9, bet tādās tik skaļi izskanējušās valstīs kā Itālija un Spānija - 20,1 un 21,0, kur ir arī daudz miršanas gadījumu.

sas nozares, tai skaitā veselības nozare, par vajadzībām “Covid-19” seku likvidēšanā.

Jau tagad veselības nozare saņem papildu līdzekļus. Piemēram, daļa Eiropas Sociālā fonda finansējuma Latvijā tiek novirzīts ārstniecības personu piesaistei darbam veselības aprūpē, kā arī papildu Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalsts tiek novirzīts veselības aprūpes infrastruktūrai slimnīcās, kopumā 30 miljoni eiro. Eiropas Savienības kopīgā iepirkuma ietvaros ārstniecības iestādes Latvijā, tai skaitā reģionālās slimnīcas, saņems medicīnisko aprīkojumu (arī individuālos aizsardzības līdzekļus). Nacionālais veselības dienests regulāri apkopo aktuālo informāciju par ārstniecības iestāžu vajadzībām, kas tiek tālāk izmantota Eiropas Savienības līmenī kopīgā iepirkuma veikšanai, un aprīkojums tiks piegādāts iestādēm Latvijā. Veselības ministrija norāda, ka, tā kā Latvija ir iekļauta otro piegāžu sarakstā, tad aprīkojums pagaidām vēl nav saņemts.

Inese Vaidere skaidro, ka

Eiropas Parlaments, sākoties pandēmijai, reaģēja laikus, ļaujot grozīt ES budžetu, tādējādi dalībvalstīm uzreiz ir pieejams finansiāls atbalsts vīrusa seku mazināšanai tūlītējām vajadzībām, tai skaitā individuālo aizsardzības līdzekļu rezervju palielināšanai, kas iepriekš bija minimālas. Viņa gan norāda, ka krīze arī izgaismojusi problēmu, ka ES netiek pietiekamā apjomā ražots medicīnas aprīkojums un zāles: “Tādēļ EP Vides un sabiedrības veselības komitejā strādājam pie ierosinājumiem, kā zāles padarīt pieejamākas ikvienam. Farmaceutisko nozari varam stiprināt gan ar dažādiem nodokļu atvieglojumiem, gan publiskajos iepirkumos dodot priekšroku Eiropas uzņēmumiem, kā arī veicinot partnerību starp uzņēmumiem un zinātniekiem. Arī Latvijā mums ir ļoti labas iestrādes, piemēram, “Olainfarm” un Rīgas Farmaceutiskā fabrika. Tikpat būtiski ir izstrādāt Eiropas veselības stratēģiju, lai nodrošinātu, ka zāles smagi slimiem pacientiem ir vienlīdz pieejamas katrā valstī.”

Eiropas Savienībā aktīvi tiek strādāts pie pētījumiem, kas ļautu vīrusu uzveikt ilgtermiņā. Inese Vaidere skaidro, ka vakcīnas radīšana varētu palīdzēt pilnībā atgriezties ierastajā dzīvē. Viņa arī norāda: “Ja vakcīnu pirmā izstrādās ES, ir apņemšanās solidarīgi dalīties ar visu pasauli, jo vīrusu var uzveikt, tikai rīkojoties globāli.” Tādēļ ES aktīvi atbalsta šo mērķi un nesēn organizētajā pasaules mēroga līdzekļu vākšanas maratonā pētniecībai un vakcīnai tika savākti 7,4 miljardi eiro.

Eiropas Parlamenta deputāte Dace Melbārde norāda, ka uz Eiropas Komisijas piešķirto finansējumu “Apvārsnim 2020” (Horizon 2020) tieši koronavīrusa pētniecībai uzsaukumi ir atvērti partneriem no visām dalībvalstīm. Līdz šim finansējumu pārsvarā ir saņēmušas dažādas lielās ES valstu universitātes un pētniecības institūti, kas lielā mērā saistīts ar konkrēto uzaicinājumu specifiku. Līdz 11. jūnijam ir atvērts vēl viens uzaicinājums izteikt ieinteresētību, tā ietvaros 122 miljoni eiro tiek atvēlēti, lai cita starpā pētītu to, cik labi valstis reaģējušas uz jaunajiem izaicinājumiem un meklētu veidus, kā mazināt “Covid-19” ierobežošanu radīto ekonomisko un sociālo ietekmi. Tādējādi Latvijas universitātēm un pētniecības institūtiem joprojām ir iespējas apgūt vīrusa pētniecībai atvēlēto finansējumu. Savukārt Inese Vaidere piebilst, ka ļoti svarīga ir vīrusa operatīva diagnosticēšana un ārstēšana: “Tādēļ ES līmenī piešķirti 117 miljoni eiro astoņiem apjomīgiem pētniecības projektiem ar mērķi izstrādāt vīrusa ārstēšanas un diagnosticēšanas metodes. Diagnostikas projektos paredzēts radīt ierīces, kuras varēs izmantot jebkur, piemēram, ārsta kabinetā vai pie pacienta mājās, un tās ātri uzrādīs rezultātu. Pārējos projektos notiks darbs pie pašreizējā vīrusa uzliesmojuma apkarošanas un gatavības veicināšanas turpmākiem uzliesmojumiem. Jātiecas uz to, lai nākotnē šādos projektos iesaistītos arī Latvijas zinātnieki un uzņēmumi.” □

Raksts tapis sadarbībā ar Eiropas Parlamenta biroju Latvijā

Kempingā brīvu vietu nebūs

MAIRITA KAŅEPE

Kempingā “Niedrītes” sezona atvērta no paša maija sākuma. Saimniece Vita Gruele skaidro, ka Alauksta ezera krastā viesu namiņi izvietoti tā, ka katram apkārtnē ir diezgan liela teritorija.

Laukā no pilsētām uz Vidzemē ūdeņiem bagāto Alaukstu jau pavasarī ieradusies atpūtnieki, labprāt pavizinājušies laivā, arī makšķerējuši. Kopā ar makšķerniekiem atpūsties ieradusie arī pārējie ģimenes locekļi.

Tos atpūtniekus, kurus kempingā interesē ziņas par Alaukstu un Piebalgu, “Niedrīšu” saimniece iepriecina ar stāstiem. Viens no tiem, ka tieši no šīs krasta vietas mēdzis makšķerēt piebaldzēns, izcilais gleznotājs Kārlis

Miesnieks. Arī viņš bijis kaismīgs makšķernieks. Esot dabā, viņš līdzī nēmis arī krāsas un otas, lai gleznotu Alaukstu.

Vasara “Niedrītēs” jau aizņemta. Līdzko ceļa posmā Vecpiebalga – Madona ar jaudu sāksies pārbūves darbi, kempinga mājiņas un arī viesu namā apmetīsies ceļa būves strādnieki. Tā būs viņu mājvieta visu vasaru un agrā rudenī. Kempings šogad pabijis dīkstāvē tikai ziemas mēnešos, tāpēc ka ezers nav pārklājies ar ledu un zemledeus makšķerniekiem nav bijusi iespēja ļauties vaļaspriekam. Tas, ka viesu ziemā nav bijis, tūrisma uzņēmēju ģimēni nav izputinājis. Darbs viesmīlības jomā nav vienīgais ienākumu avots, jo viesu nama turētājiem ir arī algots darbs Vecpiebalgā. □

Izzināt savu ķermeni

JĀNIS GABRĀNS

Biedrība “Sporta klubs “Ašais”” realizējusi kārtējo projektu, ko finansē Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai. Apstiprināts projekts “Iedzīvotāju funkcionālā stāvokļa analīze, izmantojot jaunākās tehnoloģijas – ķermeņa kompozīcijas analizatoru”, kam piešķirts finansējums - nepilni pieci tūkstoši eiro.

Par šo naudu iegādāts ķermeņa kompozīcijas analizators, radot plašai iedzīvotāju grupai iespēju noteikt svarīgus ķermeņa parametrus. Biedrības vadītājs Austris Āboliņš stāsta: “Šī iekārta ļauj analizēt 47 dažādus organisma parametrus, piemēram, veikt ķermeņa sastāva analīzi: svaru, beztauku masu, tauku masu, olbaltumvielas, minerālus, kopējo ūdens daudzumu un to normas diapazonus. Tiek noteiktas arī muskuļu un

tauku attiecības, kā arī aptaukošanās līmenis. Tiek analizēts viscerālo tauku daudzums, tie ir tauki, kas aptver iekšējos orgānus. Kompleksajā analīzē tāpat tiek noteikts ķermeņa tips, organisma fiziskais vecums, dienā nepieciešamo kaloriju daudzums, tiek novērtēts kopējais organisma stāvoklis ballēs. Minētā iekārta ļauj veikt absolūti precīzus mērījumus, noteikt problemātiskākās vietas un pievērst tām īpašu uzmanību, plānojot fiziskas slodzes.”

A. Āboliņš norāda, ka tik apjomīga, vispusīga ķermeņa analīze nav domāta tikai sportistiem, bet ikvienam, kurš rūpējas par savu veselību, ķermeni, kuram ikdienā ir tuvas fiziskās aktivitātes. Iegūstot šo apjomīgo informāciju, to iespējams analizēt, lai saprastu, kam turpmāk jāpievērš uzmanība.

“Neesmu ārsts, tāpēc nevaru noteikt diagnozi, taču varu sniegt ieteikumus, jo man ir maģistra grāds sporta zinātnēs,” saka A.

Āboliņš. “Ja cilvēks gatavs tos ievērot, pēc noteikta laika var veikt atkārtotu pārbaudi, lai redzētu, vai situācija mainījusies.”

Iekārta jau nonākusi sporta kluba “Ašais” mājvietā, vēl būšot vajadzīgs zināms laiks, lai to pilnībā apgūtu, un pēc tam ikviens varēs veikt pārbaudes.

Šis ir ceturtais biedrības “Sporta klubs “Ašais”” realizētais projekts. Pērn, izmantojot fonda finansējumu, ko administrē Lauku atbalsta dienests, tika iegādāti un uzstādīti trīs “AirRunner” skrejceļi, radot plašai iedzīvotāju grupai iespēju nodarboties ar veselību veicinošām aktivitātēm, augstāko sportisko sasniegumu sistemātiskai pilnveidošanai, izmantojot jaunāko tehnoloģiju sporta iekārtas.

A. Āboliņš norāda, ka tagad projektu īstenošanā jāpaņem pauze, jo jāņem vērā telpu kapacitāte, proti, kluba mājvietā Drabešu muižā vairs neesot, kur izvērsties. □